

prihodnje leto, ko bo mogoče le boljše. Obče se je tudi povdarjalo, da so nekateri župani premalo skrbeli za svoje občane. Za podporo od države naj se oglašijo še sedaj pri županu in če to nič ne pomaga, naj se naravnost obrnejo na glavarstvo v Mariboru. Če se je komu krivica zgodila, naj se obrne na poslanca. V prihodnjem morajo bolj odločno nastopiti naši ljudje. Nazadnje se je še stavila resolucija za gibanje »proč od Grada«, potem resolucija za slovenske višje šole in za vsenčistiše v Ljubljani, resolucija, v kateri se prosi, naj bi se okrajno glavarstvo in davčni urad bolj ozirala na obupno stanje našega kmetijskega ljudstva. Gotovo nas ne bodo prezrli, če jim pokažemo, kako žalostno je pri nas. G. poslanec se je izrekla topla zahvala in odobril se je njegov nastop popolnoma. Stigerju pa smo izrazili nezaupanje in ga pozvali, naj odstopi, in to v kraju, kjer je dobil večino glasov.

Tako sijajno se je izvršil ta shod. Red je bil pod predsedstvom g. Evalda Vračka izvršen. Po shodu so še govorili navdušeno č. g. Matija Zemljčič, kaplan v St. Jakobu, ki nam je risal tamošnje obupno stanje in prinesel celo pozdrave od murskih Slovencev, mladenič Šparl iz Jarenine, ki je povdarjal, kako potrebna bi bila slovenska kmetijska šola, ko je moral iz lastne skušnje na nemški kmečki šoli veliko trpeti, mladenič Fr. Zebot, kateri je prinesel celo pozdrave iz St. Ilija in risal obupno stališče tamošnjih Slovencev, mladenič Grandošek iz Spodnje Sv. Kungote, ki je prinesel pozdrave iz kraja, kjer mrgoli naših nasprotnikov in mladenič France Sekol, ki je v vznesenih besedah navduševal za ljubezen do maternega jezika. Kako navdušenje je bilo med poslušalci, tega mi ni mogoče popisati. Da le ne bi samo pri navdušenju ostalo, da bi se le to navdušenje tudi v dejanju pokazalo. Shod na Vukovskem je zaznamovan z zlatimi črkami v zgodovini jareninskega političnega društva.

Rusko-japonska vojna.

Na suhem.

V Mandžuriji se ni nič spremenilo. Majhne praske se vedno nadaljujejo. Kdaj se bosta resno spoprijeli obe armadi, se ne ve, kajti poročila si nasprotujejo. Nekatera poročajo, da se bo kmalu vnela bitka. Če ne bodo Japonci začeli, bo pa začel Kuropatkin. Drugi zopet poročajo, da Rusi ne bodo prej začeli kakor februarja, ko bode prišla njihova druga

armada na bojišče. Katere vesti so resnične, pokazala bo prihodnost. Vzak dan pa postajajo Rusi vsled doslihih ojačenj močnejši. Zdaj ima baje Kuropatkin čez 400 tisoč vojakov. V spomladi bodo imeli Rusi en milijon vojakov na bojišču, poročajo nekateri listi. Tukaj podajamo nekatera poročila iz Mandžurije:

Mukdenski dopisnik »Rusi« poroča dne 22. t. m., da je utemeljeno mnenje, da Japonci na vzhodu obhajajo Ruse. Kitajci pripovedujejo, da mnogo Japoncev gre proti vzhodu ter pelje seboj živež. Vsled tega se tudi kitajsko prebivalstvo v velikem številu seli iz vzhodnih krajev.

O boju pri Putilovem griču se poroča, da so bili Japonci z bajoneti vrženi nazaj. Boj je bil kratek, a hud. Vse najdene japonske puške so bile razbite od krogelj.

Kuropatkin poroča: V noči na 23. m. m. so naši prostovoljni lovci obhodili celo stran, pri tem so ujeli 11 Japoncev. Noč na 24. m. m. je prešla mirno. Brzjavka generalnega poročnika Saharova poroča, da je noč na 25. m. m. bila tudi mirna.

O Kurukiju ni mogoče nič gotovega izvedeti. Eni trdijo, da je živ, drugi zagotavljajo, da je mrtev. Kitajci pravijo, da so mrtvo truplo Kurokijevo že 3. novembra poslali čez Inkou na Japonsko.

Na morju.

Del baltiskega brodovja je došel do luke Suec. Celo brodovje je dosedaj mirno nadaljevalo svojo pot. Pri vožnji skozi suezski kanal so bile odrejane posebne varnostne odredbe. V tem času ni smela peljati nobena ladja po kanalu v severni smeri. Ruski mornarji so celo pot stali pri topovih in torpednih cevih. V luki so bile ladje popolnoma ločene od drugih. Dozdaj je brodovje nepoškodovano. Kaj bo brodovje naredilo, ko pride blizu Japonske, ni znano. Nekateri pišejo, da se bo skušalo združiti z Vladivostoškim brodovjem, in da bo najprej slo v Vladivostok, drugi zopet pišejo, da bo rešilo Port Artur, tretji, da bo napadlo Japonsko in prevozne ladje. S tem bo preprečilo, da ne bo dobila armada več živeža in streljiva, katerega prevažajo sedaj ladje iz Japonske. Seveda je postopanje baltiskega brodovja odvisno od tega, kako bo postopalo japonsko brodovje.

Baltisko brodovje je približno jednako močno kakor japonsko. Samo če se združi z ladjami v Vladivostoku, bo imelo majhno premoč. Veliko premoč pa bi imeli Rusi, če bi poslali tudi črnomoško brodovje v Vzhodno Azijo. Zato se poroča iz Berlina, da je veliki knz Aleksis predložil carju spomenico, v kateri dokazuje, da bi zamogla Rusija do-

biti zadostno premoč na morju le, ako odpošlje črnomoško brodovje na bojišče. Car se še ni odločil.

Vsled pogodbe pa ne sme rusko črnomoško brodovje skozi morsko ožino Bosporus brez dovoljenja drugih držav. Angleška pa bi v to gotovo ne privolila, ampak bi s silo to preprečila, če bi hotelo črnomoško brodovje kar tiho oditi.

Port Artur.

Kakšne vesti trosijo Japonci o Port Arturu že več mesecev med svet, to presega že vse meje. Po njihovih poročilih je trdnjava že več kot desetkrat padla. O posadki pišejo, da je popolnoma obupana, da šteje samo 2000 mož, da je general Steselj umrl in Bog ve kaj še vse. Toda laž ima kratke noge. Vsaka njihova vest se izkaže čez nekoliko časa kot lažnjiva.

Generalni major baron Kodama, začasni štabni šef za časa Ojamine odsotnosti, je dovolil nekemu ameriškemu dopisniku razgovor. Baron Kodama je kazal na težkočo pri osvojitvi Port Arturja ter dejal, da bodo Japonci preživeli zimo v trdnjavi. Kodama pravi, da bo kmalu prišel trenotek, ko se bosta na suhem obstreljevali dve močni topniški sili. Pristavil je še: »Rad bi vse vojaške veščake celega sveta spravil ondi skupaj, da bi se tu učili za bodoče vojske.« Na vprašanje, ali ne bo pehota vendarle odločila osvojitve, je odgovoril: »Ne, to je vprašanje vojevanja in izurjenosti inženirjev. Sovražnik ima 2000 mož, mi pa 60.000. Ni nam mogoče jih rabiti več. Uspeh je odvisen od vrhovnega vodstva in od streliva.« Kodama je še pripomnil, da so utrdbe od japonsko-kitajske vojske popolnoma izpremenile svojo zunanost. Danes ni ena sama gotova utrdba ključ do cele trdnjave. Ako je vzeta ena utrdba, je vzeta le ista, nikakor pa ne cela vrsta drugih.

Kako neumno izlagane vesti poročajo Japonci, je razvidno iz tega, da pravijo, da je Steselj brzjavil carju, da se Port Artur ne more več držati. V ruskih vladnih krogih so bili že dolgo tega mnenja ter so to brzjavko sprejeli popolnoma mirnodušno. Vendar se pa car še ni odločil, naročiti Steslju, naj preda trdnjavo. V Tokiu so prepričani, da je že blizu konec obleganja. Listi pravijo, da ni treba več prelivanja krvi, ker bo trdnjavo itak premagala lakota (?).

Kljub temu pa Japonci še vedno napadajo trdnjavo in prelivajo kri, čeravno ni potrebno. Nam se pa le zdi, da je »grozdje« pri Port Arturu prekislo.

Deželni stanovci so se sicer leto za letom pogajali s svojevoličnimi Madžari, vršile so se komisije druga za drugo, posvetovali so se zdaj v Radgoni, zdaj v Gradcu, a vlada ogrskega kralja Ladislava in Ludovika II. je bila preslaba ter si ni upala s strogimi sredstvi nastopiti proti oholim madžarskim plemenitašem. K temu so prišle še nesrečne domače homatije zlasti v verskih zadevah, in tudi Turki so vedno bolj pritiskali, zato pa se tudi Habsburžani, vedoč, da ako začnejo z odločnostjo postopati zoper madžarske plemenitaše, bodo jih le še bolj odtujili, niso upali, kaj v korist oškodovanih krajev ukreniti. In tako beremo v dotičnih obširnih zapisnikih, da je manjkalo zdaj denarja, zdaj primernege časa, a v resnici je manjkalo prave volje. Zato pa je ostalo tudi leta in leta vse pri starem, le Mura je dalje drla in spravila v nevarnost celo Mursko polje. Zlasti je bil Ferdinand I. prva leta svojega vladanja proti Madžarom zelo prizanesljiv ter jim je vse spregledal, a ko so Turki l. 1537 pri Oseku pobili krščansko vojsko, sprevidel je, da utegne v kratkem potrebovati tudi pomoč Štajercev. Zato je prišel proti Madžarom postopati bolj odločno. Pa tudi Štajerci so v raznih skupščinah zahtevali od vlade nujne pomoči ter pretili, da bodo svoje vojake namesto proti Turkom poslali na Ogrsko po-

korit predrznih plemenitašev, ki so povzročali deželi toliko gorja. Deželni glavar Janez baron Ungnad je torej spoznal za potrebno, proti grajščakom Gornje in Spodnje Lendave nastopiti z vojaško silo.

V Gornji Lendavi je med tem oče Tomaža nasledil sin Štefan Szechy, temu pa l. 1537 še bolj drzen Aleksij Thurzó, ogrski namestnik, zato pa so prepiri med Štajerci in Ogrji postajali vedno bolj nevarni.

Junija 1537 je pustila deželna vlada štajerska pod zavetjem pešcev in konjnikov Kacijanerjeve armade na ogrski strani izkopati več jarkov in s tem tok Muri vsaj toliko uravnati, da ne bo Štajercem delala nove škode. A Thurzó je dal jarke tkoj zopet zakopati in z visokimi jezovi zavarovati, potem pa je prignal 2000 oboroženih vojakov, ki so Hrastju nasproti napravili nov velikanški nasip. Vsled tega so Štajerci prišli še v večjo nevarnost. Zato so se obrnili do Kacijanerja. Ta je oholemu grajščaku pisal zelo strogo pismo in mu zagrozil, da bo mahoma nazaj poklical vse štajerske čete, ki se na Ogrskem zoper Turke bojujejo, če ne bo pogubljivega nasipa takoj odstranil. To se sicer ni zgodilo, a vojaki so morali zaradi skupnega podjetja Avstrije in Ogrske proti Turkom ostati v Slavoniji. Zato je Ferdinand ukazal, naj se razprava o uravnavi Mure

preloži za dva meseca. Dva meseca sta pretekla, a tudi pri zopetni obravnavi se zaradi ogrske svojeglavnosti niso mogli sporazumeti in zato so štajerski deželni stanovci enoglasno sklenili, se vsaki uravnavi Mure, ki bi se godila na škodo Štajercev, ustaviti z vojaško silo.

Pa že februarja 1538 so podložniki Thurzo-ta stari nasip, katerega je voda podkopala, tako ponovili, da se je Mura naravnost proti Veržeju obrnila. Ker so zaradi te samovoljnosti v Radgoni sklicane obravnave (31. marca in 28. oktobra) ostale brezuspešne, sklenili so deželni stanovci januarja 1539, da bodo, kakor hitro bo nastopilo ugodno vreme, pod vodstvom deželnega glavarja dotične jeze odstranili in Muro v staro strugo napeljali. To se je tudi zgodilo. Ker so se pa Madžari ustavljali, tekla je na obeh straneh kri in nekega madžarskega davkarja, ki je ljudi sunjal, so na rokah in nogah zvezanega v Muro vrgli.

Ta Thurzó je kmalu zbral precejšno četo vojakov in delavcev ter je hotel napraviti nove nasipe. Vsled sklepa od dne 24. aprila 1539 so potem ogrskega namestnika nagovarjali najprej z dobrim, naj nameravano delo opusti, kajti drugače so prisiljeni, mu to z vojaško silo zabraniti. Že so bili vojaki, pešci in konjiki s topovi in drugim orožjem